

DEFINITIEF VERSLAG VERDIEPINGSOVERLEG 29 mei 2017

NIEUW INKOOP- EN AANBESTEDINGSBELEID 2017 GEMEENTE RAALTE

Dit document wordt digitaal aangeleverd en bevat een groot aantal sheets. Denk aan het milieu indien wordt besloten om dit document uit te printen. Hartelijk dank!

AGENDA:

Het verdiepingsoverleg kreeg vorm op basis van de volgende agendapunten:

- Inleiding en welkom
- Uitleg aanleiding en proces (waaronder beoogde planning)
- Thema's in groepen
- Terugkoppeling van de groepen
- Presentatie uitkomsten enquête
- Thema's centraal
- Afsluiting

INLEIDING EN WELKOM

Voorstelronde

De volgende personen waren aanwezig tijdens het verdiepingsoverleg: De heer Lenferink (MKB Nederland regio Zwolle), de heer te Wierik (Ondernemend Nieuw Heeten), de heer ter Hoek (Bouwend Nederland regio Oost) en de heer Claessens (Heino Actief)

Vorm van het overleg

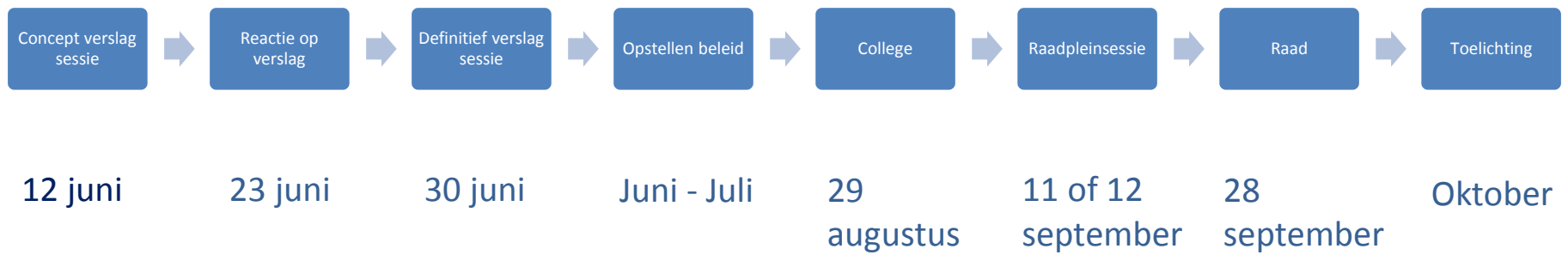
De volgende negen onderwerpen kwamen aan de orde waarbij de volgende onderwerpen nader in kleinere groepen zijn doorgesproken:

1. Drempelbedragen
2. Selectiebeleid
3. Lokaal beleid
4. Kansen voor MKB
5. Duurzaamheid
6. Gunningscriteria

Onderstaande onderwerpen zijn plenair doorgesproken vanwege de (meer) eenduidige scores:

7. Social return
8. Innovatie
9. Klachtenprocedure

BEOOGDE PLANNING

RESULTAAT ENQUETES

Er zijn totaal 50 enquêtes ingevuld.

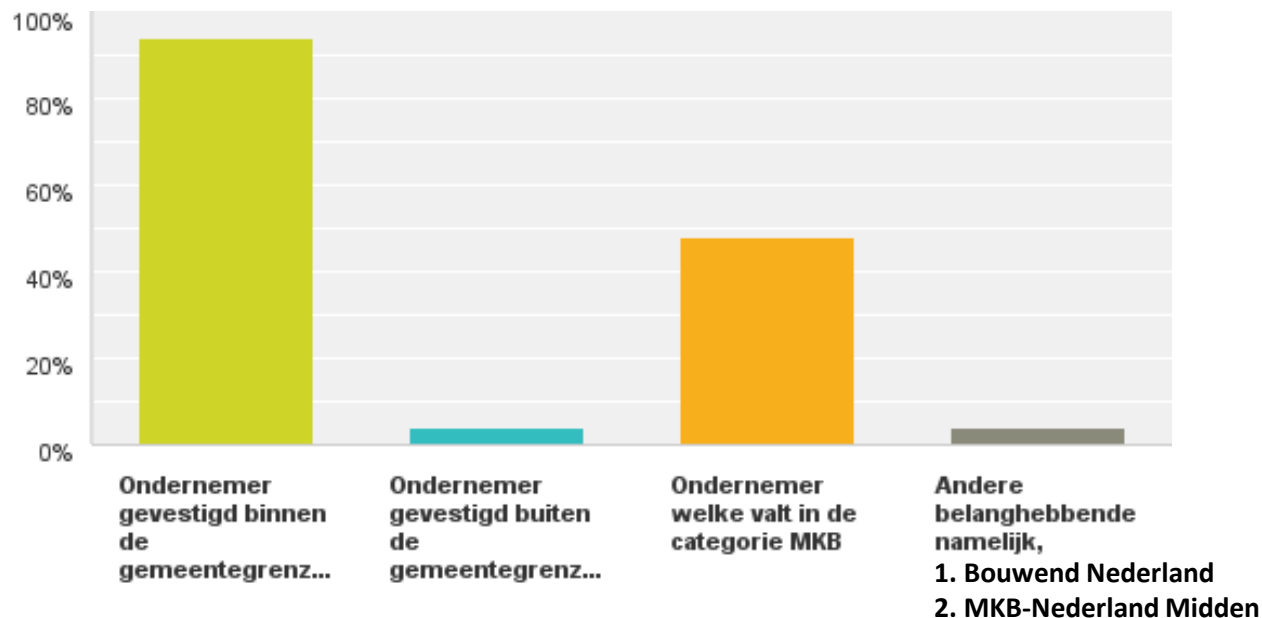
Tijdens het verdiepingsoverleg zijn per thema de resultaten (de scores en individuele toelichtingen) doorgesproken en zijn focuspunten benoemd. Op de volgende pagina's vind je de besproken thema's. Elk thema bevat een toelichting vanuit de gemeente en de zienswijze van de afgevaardigden vanuit de ondernemersverenigingen op basis van resultaten van de enquête.

De verwachting van de gemeente was dat er meer enquêtes zouden worden ingevuld. Aan de aanwezige ondernemers is gevraagd wat een mogelijke reden hiervoor zou kunnen zijn. De volgende 'oorzaken' werden genoemd:

- Er zijn veel zzp'ers in de regio. Deze groep heeft wellicht weinig belang; *noot: uit de reacties (individuele toelichtingen) van de enquête blijkt dat zzp-ers een bijdrage hebben geleverd. Alle reacties zijn tijdens de plenaire sessie getoond en overwogen. Het resultaat hiervan is terug te vinden in het verslag.*
- De enquête is soms ook namens ondernemers ingevuld (door ondernemersverenigingen).

Q1: Ik ben een (meerdere antwoorden mogelijk):

(Wie vulden de enquête in?)

Antwoordkeuzen	Reacties
Ondernemer gevestigd binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Raalte	94,00% 47
Ondernemer gevestigd buiten de gemeentegrenzen van de gemeente Raalte	4,00% 2
Ondernemer welke valt in de categorie MKB	48,00% 24
Andere belanghebbende namelijk,	4,00% 2
Totale aantal respondenten: 50	

DREMPEL BEDRAGEN

Toelichting vanuit de gemeente

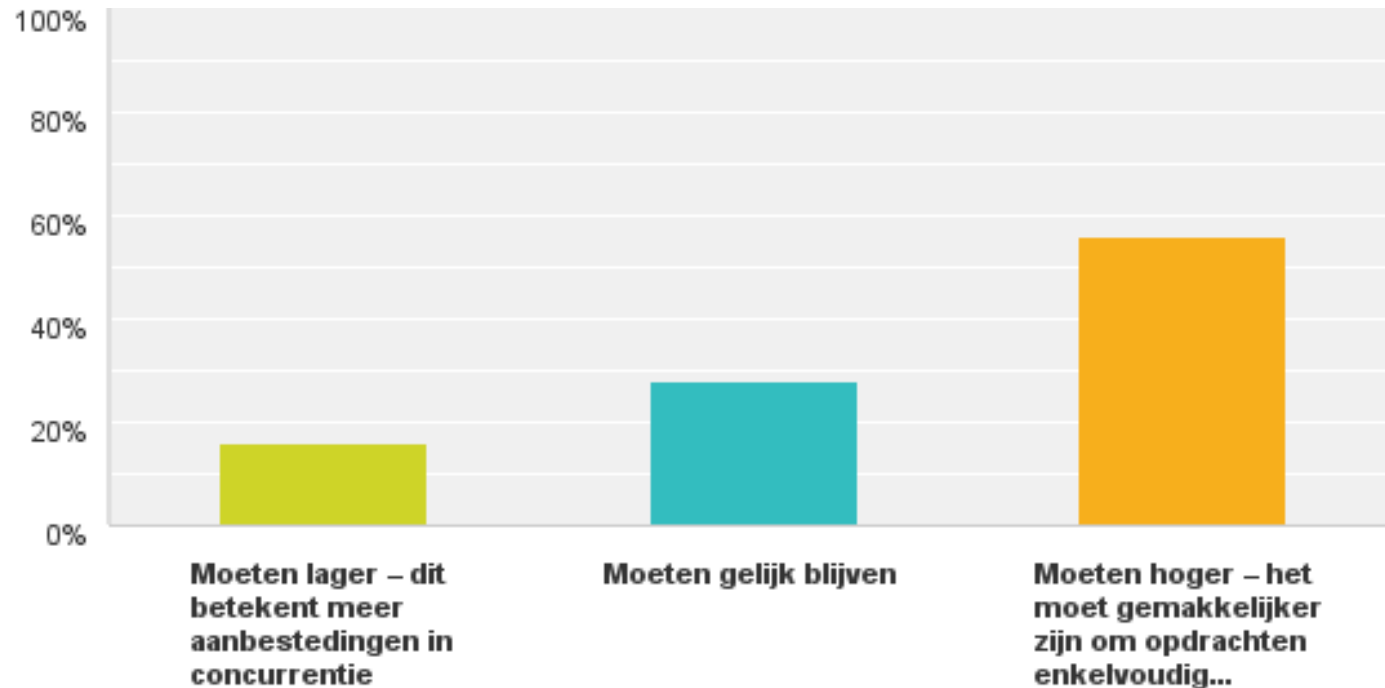
De eerste vraag (Q2) ging over drempelbedragen en de bijbehorende aanbestedingsvorm. Onder de Europese drempel kan de gemeente, o.a. aan de hand van de gids proportionaliteit, kiezen voor eigen drempels. Aan ondernemers is gevraagd of zij deze drempels aangepast willen zien en of deze hoger moeten (meer enkelvoudigde aanbestedingen) of juist lager (meer aanbestedingen in concurrentie dus meer kans om een offerte te kunnen indienen).

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input uit de enquête)

- Volg de gids proportionaliteit;
- Maak een afweging per inkoop. Maak onderscheid naar levering van diensten en werken;
- Zoek de grens naar boven en naar beneden. Stel de grens niet te hard. Maak de afweging per project/aanbesteding;
- Minder onnodig clusteren - zorg wel voor gezonde concurrentie;
- Zorg dat je kennis hebt van de markt. Weet wat je wilt als opdrachtgever. Ken je leveranciers en wat ze kunnen bieden. Vanuit die kennis vervolgens potentiële leveranciers benaderen.

Q2: Deze huidige drempelbedragen:

Antwoordkeuzen	Reacties
Moeten lager – dit betekent meer aanbestedingen in concurrentie	16,00% 8
Moeten gelijk blijven	28,00% 14
Moeten hoger – het moet gemakkelijker zijn om opdrachten enkelvoudig onderhands te gunnen	56,00% 28
Totaal	50

SELECTIEBELEID

Toelichting van de gemeente

De gemeente Raalte selecteert de uit te nodigen inschrijvers bij een meervoudig onderhandse procedure nu op basis van de volgende criteria: 1 huidige partij, 1 lokale partij en 1 nieuwe partij. De selectie van een lokale en een nieuwe partij geschiedt, zoals nu opgenomen in het beleid, op basis van een marktverkenning.

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

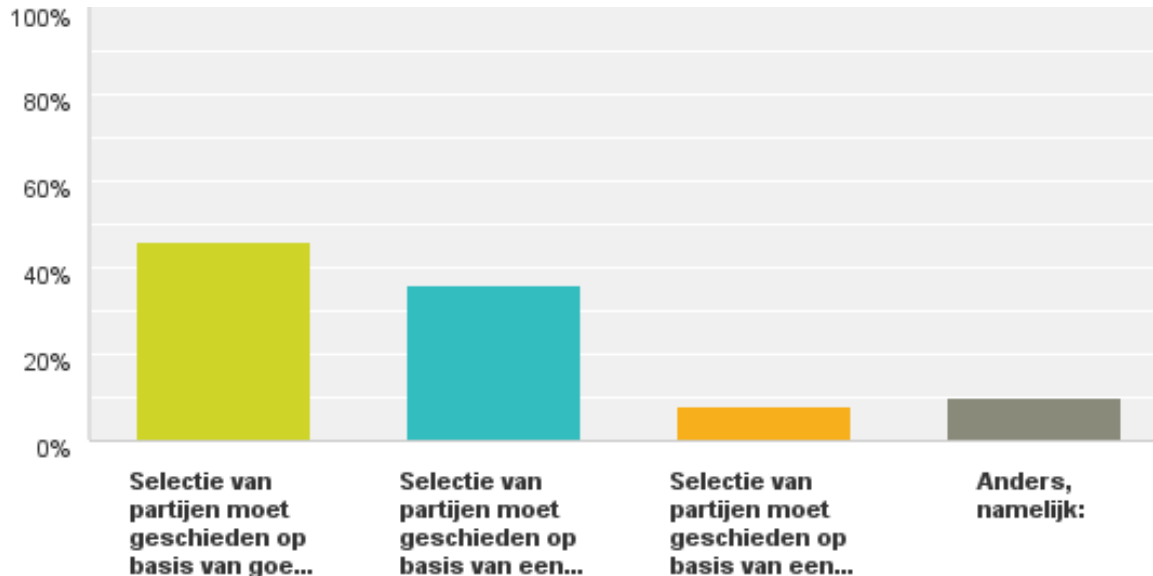
Top 3

1. Selecteer de huidige partij indien de gemeente tevreden is. Deze ondernemer krijgt (opnieuw) een kans om mee te doen;
2. Selecteer een lokale partij (minimaal 2 lokale partijen) - dit kan ook de huidige partij zijn;
3. Selecteer een nieuwe partij die de afgelopen 3 jaar niet heeft geleverd (deze 3 jaar is optioneel, geen harde eis).

Overige opmerkingen

- Geef iedereen een kans (maak opdrachten toegankelijk ook voor kleinere partijen);
- Hanteer geen loting;
- Ken de markt. Het moet bekend zijn welke leverancier wat kan;
- Hou opdrachten 'behapbaar' voor lokale partijen. Maak een afweging of je opdrachten gaat clusteren of niet.

Q3: Op welke wijze ziet u de manier van selecteren van de uit te nodigen inschrijvers graag toegepast?

Antwoordkeuzen	Reacties
Selectie van partijen moet geschieden op basis van goede ervaringen met partijen	46,00% 23
Selectie van partijen moet geschieden op basis van een marktverkenning	36,00% 18
Selectie van partijen moet geschieden op basis van een nog uit te werken systeem (bijv. longlist/shortlist of op basis van loting)	8,00% 4
Anders, namelijk:	10,00% 5
Totaal	50

LOKAAL VOORKEURSBELEID

Toelichting vanuit de gemeente

Lokale ondernemers zijn belangrijk voor de gemeente Raalte. Daar waar mogelijk en passend binnen wet- en regelgeving wenst de gemeente opdrachten te verstrekken aan partijen gevestigd binnen de gemeentegrenzen (lokaal voorkeursbeleid).

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

Door opdrachten te gunnen aan lokale partijen wordt de stad Raalte in haar kracht gezet; vergroting werkgelegenheid, meer bestedingsmogelijkheden in Raalte en meer ontwikkeling van lokale bedrijven. Het advies van de afgevaardigden is dan ook als volgt:

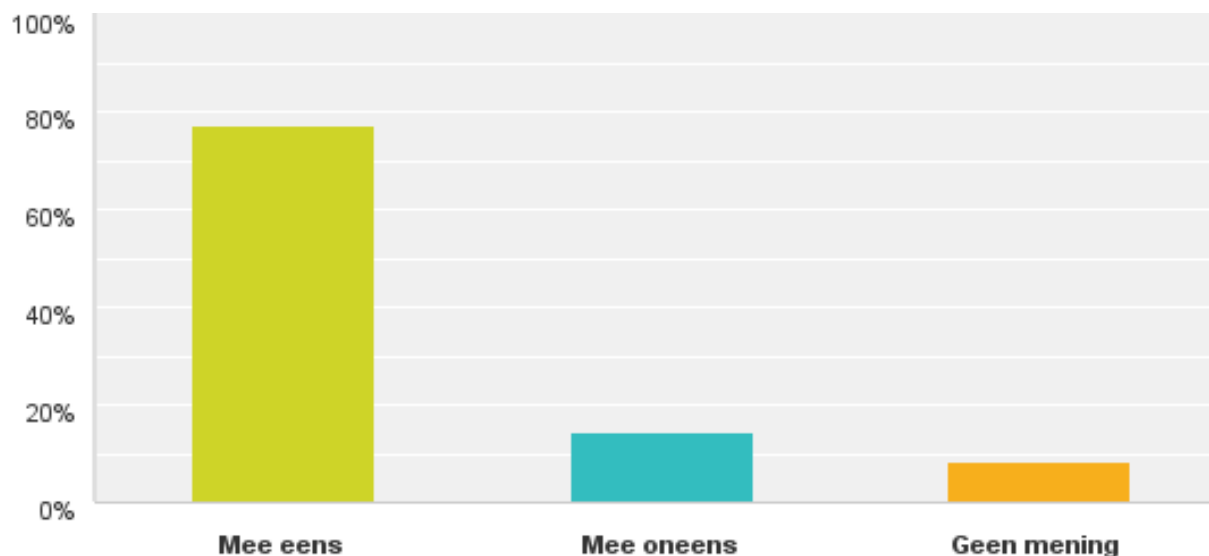
Bij enkelvoudig onderhandse aanbestedingen

- Nodig enkel een lokale partij uit bij opdrachten welke enkelvoudig onderhands kunnen worden gegund. Motiveer wanneer je hiervan afwijkt.

Bij meervoudig onderhandse aanbestedingen

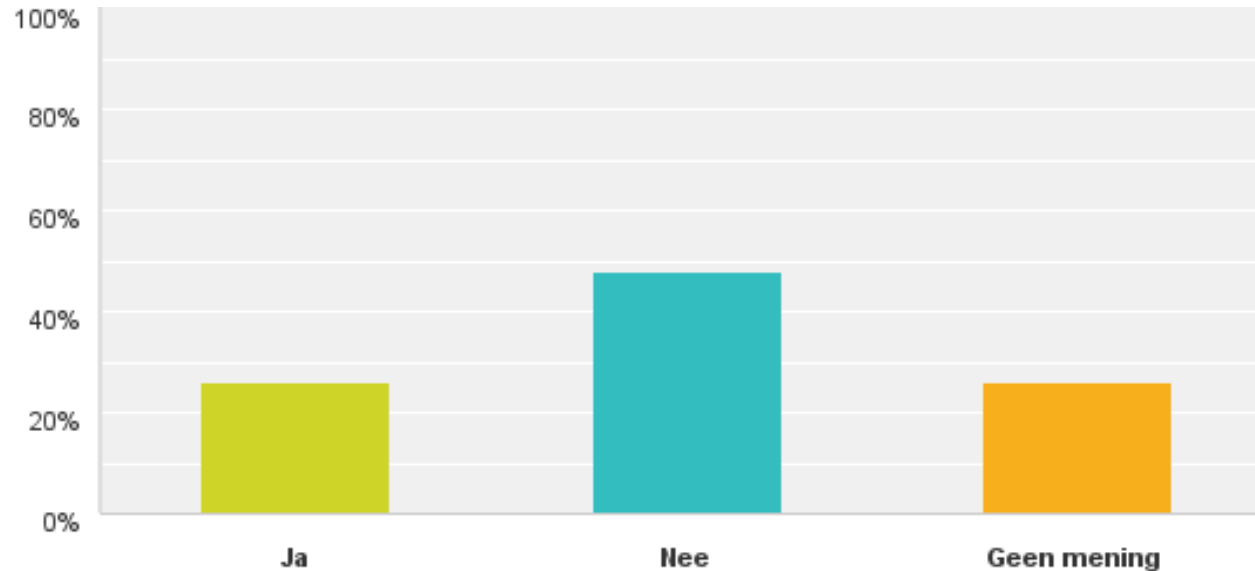
- Nodig lokale partijen uit en;
- Biedt ruimte voor partijen buiten de gemeente. Dit hoeft niet altijd maar is een mogelijkheid (hou het fris).

Q4: Stelling: 'Lokaal voorkeursbeleid' en het verkrijgen van een economisch meest voordelige (doelmatige) inschrijving zijn niet tegenstrijdig aan elkaar.

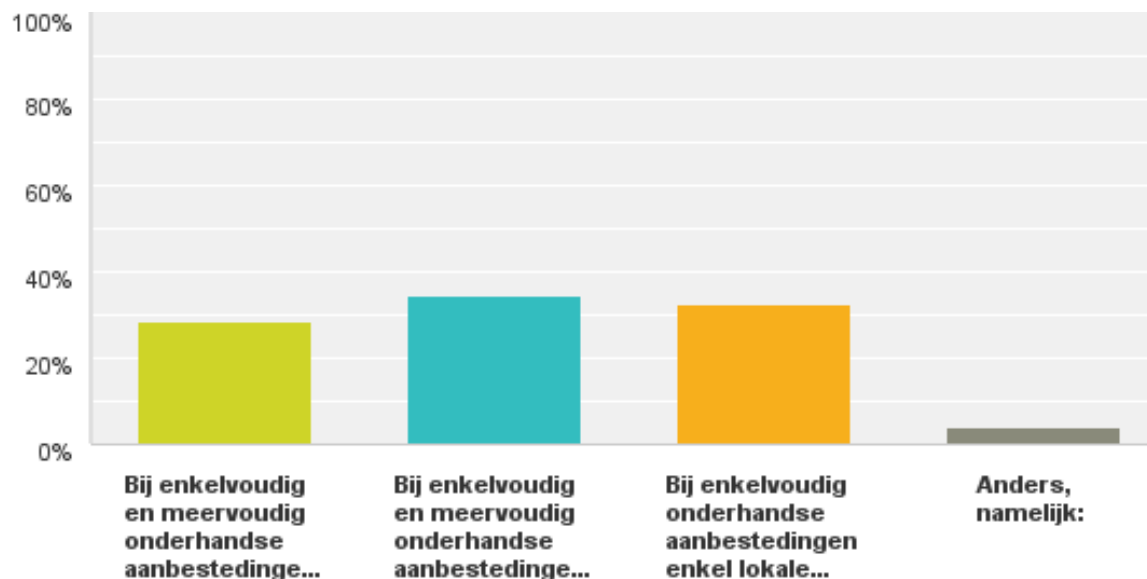
Antwoordkeuzen	Reacties
Mee eens	77,08% 37
Mee oneens	14,58% 7
Geen mening	8,33% 4
Totaal	48

Q5: Ondervindt u effecten van lokaal voorkeursbeleid bij buurgemeenten?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	26,00% 13
Nee	48,00% 24
Geen mening	26,00% 13
Totaal	50

Q6: Lokaal voorkeursbeleid zou als volgt vormgegeven moeten worden:

Antwoordkeuzen	Reacties
Bij enkelvoudig en meervoudig onderhandse aanbestedingen moeten enkel nog geschikte lokale partijen worden uitgenodigd	28,57% 14
Bij enkelvoudig en meervoudig onderhandse aanbestedingen moeten geschikte lokale partijen worden uitgenodigd. Bij meervoudig onderhandse aanbestedingen dient ook een partij buiten de gemeentegrenzen te worden uitgenodigd. In alle gevallen niet ten koste van de doelmatigheid	34,69% 17
Bij enkelvoudig onderhandse aanbestedingen enkel lokale partijen contracteren (indien mogelijk en doelmatig). Bij meervoudig onderhands tenminste één en bij voorkeur meer geschikte lokale partijen uitnodigen	32,65% 16
Anders, namelijk:	4,08% 2
Totaal	49

KANSEN VOOR MKB (1/2)

Toelichting vanuit de gemeente

In het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Raalte wordt aandacht geschonken aan MKB. Zo worden opdrachten niet zo gebundeld dat inschrijven niet meer mogelijk is (of veel lastiger is). Uiteraard tenzij.. Daarnaast participeert de gemeente in verschillende projectgroepen om MKB vriendelijker aan te besteden. Op de website van de gemeente Raalte staat een overzicht met verwachte aanbestedingen (per januari) en is een factsheet beschikbaar welke inzicht geeft in de speerpunten van de gemeente.

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

Top 2

1. Zorg voor een niet te grote opdrachtwaarde (dat is te risicovol voor een ondernemer). Voor 80% van de MKB bedrijven is de opdrachtwaarde gemiddeld maximaal een 100.000 tot 300.000 euro (in ieder geval onder de 500.000 euro);
2. Bij selectie (onderhands) de vraag stellen: kan het lokaal? Kleine bedrijven hebben geen kans bij Europese aanbestedingen door:
 - Administratieve last
 - Voorwaarden/eisen die worden gesteld aan de onderneming
 - Bedrijfsrisico te groot
 - Te complex

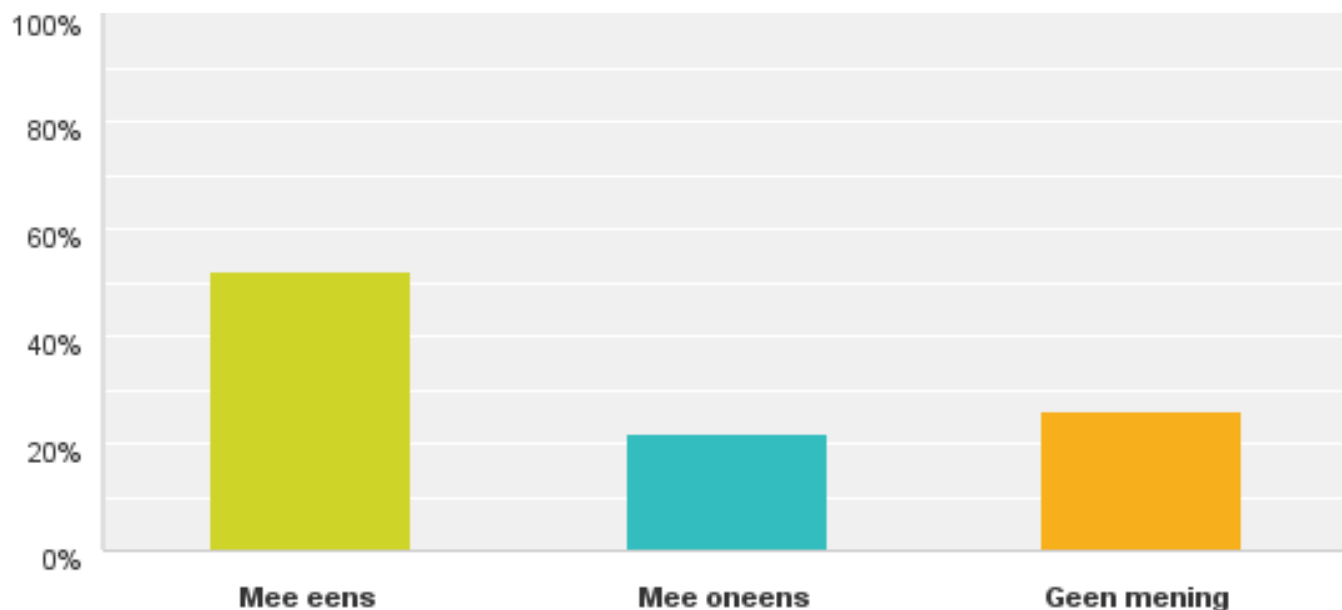
KANSEN VOOR MKB (2/2)

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

Overige opmerkingen

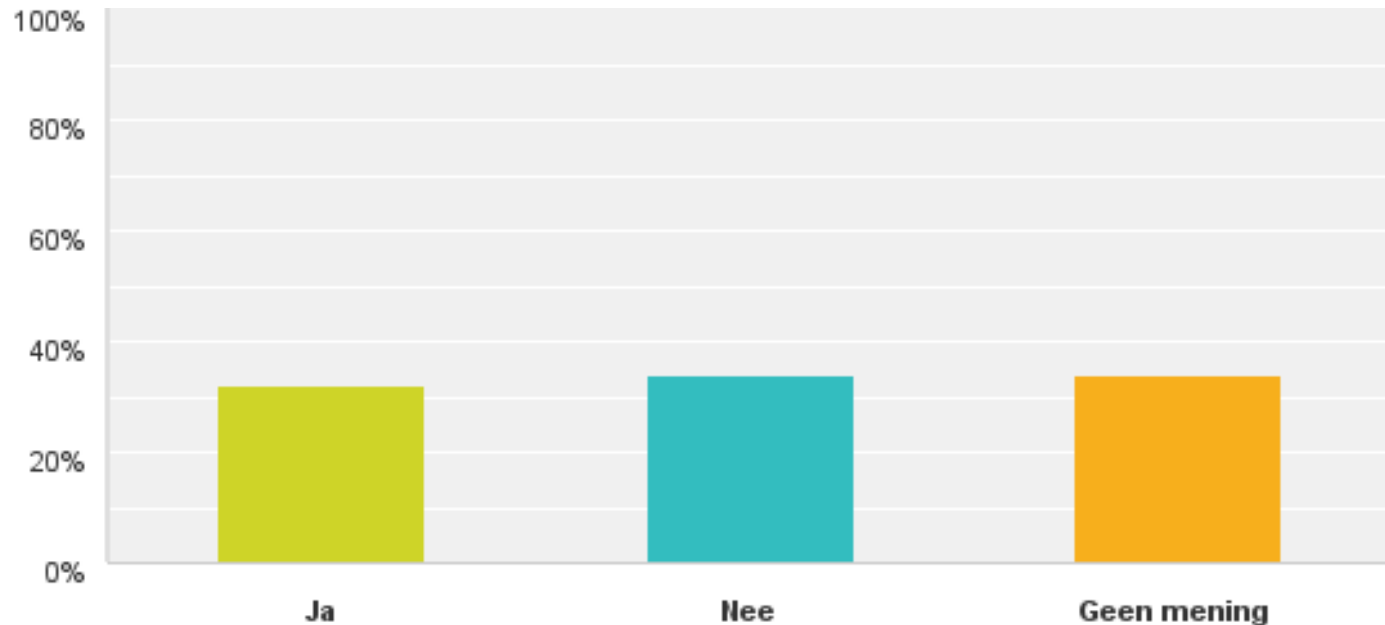
- MKB is in beleving van de ondernemers een kleiner bedrijf dan de huidige definitie van een bedrijf met meer dan 100 fte. De definitie van MKB is wat ondernemers betreft eerder een bedrijf van 25 fte of meer;
- Zorg voor betere vindbaarheid van gemeentelijke opdrachten/kalender. Benader leveranciers actiever. MKB maakt een lijst met aanbod van de leveranciers. De bedrijvencontactfunctionaris van de gemeente Raalte is actief (positief!);
- De laatste 4 jaar gaat het veel beter.

Q7: Het beleid kent voldoende kaders om het MKB toegang te verschaffen tot opdrachten binnen de gemeente Raalte.

Antwoordkeuzen	Reacties
Mee eens	52,00% 26
Mee oneens	22,00% 11
Geen mening	26,00% 13
Totaal	50

Q8: Is het huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Raalte te kenmerken als MKB vriendelijk?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	32,00% 16
Nee	34,00% 17
Geen mening	34,00% 17
Totaal	50

DUURZAAMHEID

Toelichting vanuit de gemeente

De gemeente Raalte koopt duurzaam in. Dat betekent dat zij landelijke eisen voor duurzaamheid gebruikt bij aanbestedingen daar waar deze beschreven zijn op Pianoo.nl. Duurzaamheid gaat verder dan alleen milieu (denk aan geen opdrachten verstrekken waar kinderarbeid aan ten grondslag ligt – bij bijv. de inkoop van bedrijfskleding).

De percentuele uitkomsten vind u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

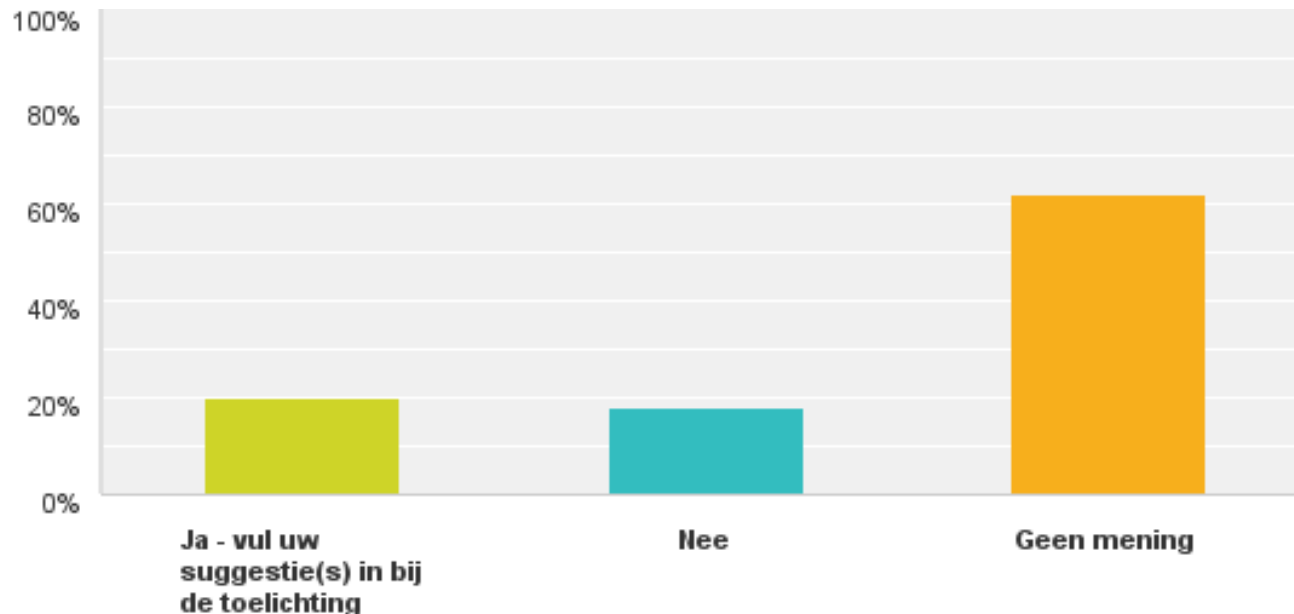
Top 4

1. Zoek het in de uitdaging. Leg de lat hoog voor de ondernemers. Laat de markt maar zien wat ze kan. Geef extra punten in de beoordeling voor duurzaamheid. Stel een minimum. Geef meer punten als meer dan het minimum wordt geboden;
2. Daag de (lokale) markt uit zodat ze innovatief/creatief moeten zijn (schep kaders);
3. Laat de markt meedenken aan de voorkant en voor alternatieve oplossingen (zoek het niet in de certificaten);
4. Heb aandacht voor hoe je achteraf de inspanning meet (is geleverd wat beloofd is?).

Overige opmerkingen

- Het thema duurzaamheid leeft!
- Verwachting is dat er op dit onderdeel door een aantal ondernemers geen mening gegeven vanwege:
 - Onvoldoende houvast
 - Thema duurzaamheid is te breed
 - Vraagstelling
- Gezien het onderwerp de score eigenlijk 100% moeten zijn - i.p.v. score van 62% op 'geen mening'.

Q9: Ziet u mogelijkheden voor de gemeente om duurzamer in te kunnen kopen?

Antwoordkeuzen	Reacties	
Ja - vul uw suggestie(s) in bij de toelichting	20,00%	10
Nee	18,00%	9
Geen mening	62,00%	31
Totaal		50

SOCIAL RETURN

Toelichting vanuit de gemeente

Social return wordt binnen de gemeente Raalte nu toegepast bij Diensten en Werken met een opdrachtwaarde groter dan € 400.000,-.

Voorstel nieuw beleid:

< drempel (dus eerder Social return passen)

> flexibiliteit (afhankelijk van o.a. het looncomponent)

- Op basis van de bouwblokken methode zoals toegepast door de gemeente Zwolle (dus ruimere mogelijkheden om te kunnen voldoen aan Social return).

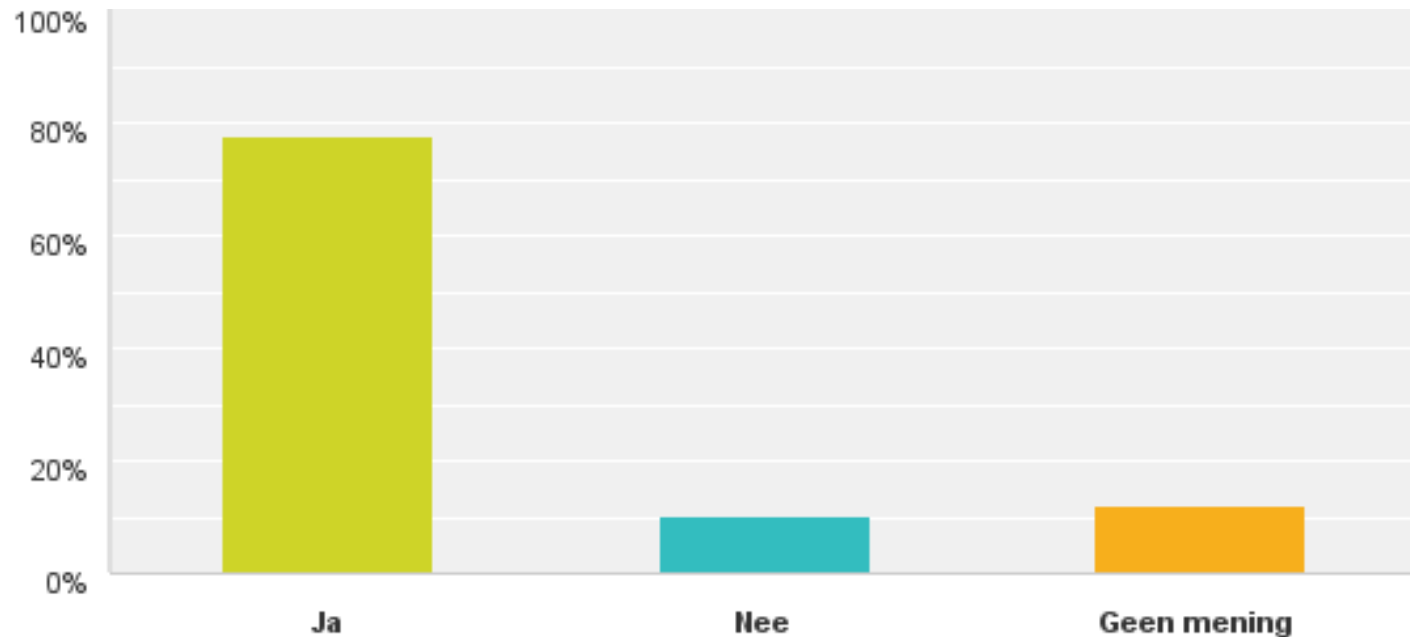
Vraag: kunnen ondernemers zich vinden in een dergelijk voorstel?

De percentuele uitkomsten vind u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

- Bouwblokkenmethode is prima methode. Biedt meer kansen;
- Social return is maatwerk. Kijk per inkoop/aanbesteding wat er kan;
- Laat leerlingen meetellen in de bouwblokken.

Q10: Kunt u zich vinden in bovenstaande uitwerking?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	77,55% 38
Nee	10,20% 5
Geen mening	12,24% 6
Totaal	49

INNOVATIE

Toelichting vanuit de gemeente

Innovatie en het zoeken naar innovatieve oplossingen staat ook bij de gemeente Raalte op de agenda.

Ten aanzien van Inkoop kan dit door het toestaan van varianten, oplossingen zoals Design, Build and Maintain (DBM), het kiezen voor aanbestedingen waarbij de oplossing bedacht wordt door de inschrijver op basis van wensen van de gemeente (Best Value Procurement), het toepassen van een concurrentiegerichte dialoog et cetera.

Vraag: Welke innovatieve oplossingen zien ondernemers waar het gaat om het inkopen van leveringen, diensten en werken?

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

- De vraag in de enquête is mogelijk tweeledig begrepen (inkoop proces innovatief versus innovatieve aanbiedingen);
- Laat je verrassen door oplossingen in de markt;
- Heb meer aandacht voor duidelijke/actieve informatie over aanbestedingen (zoals welke plaats gaan vinden).

KLACHTENPROCEDURE

Toelichting vanuit de gemeente

Bij klachten over aanbestedingen kunnen partijen terecht bij de commissie van aanbestedingsexperts maar enkel wanneer de klacht eerst is neergelegd bij een aanbestedende dienst én deze niet heeft geleid tot een oplossing of uitleg welke het bezwaar heeft weggenomen. In de gemeente Raalte kunnen partijen terecht bij Inkoop@dowr.nl waarna de klacht in behandeling wordt genomen door een onafhankelijke inkoopadviseur.

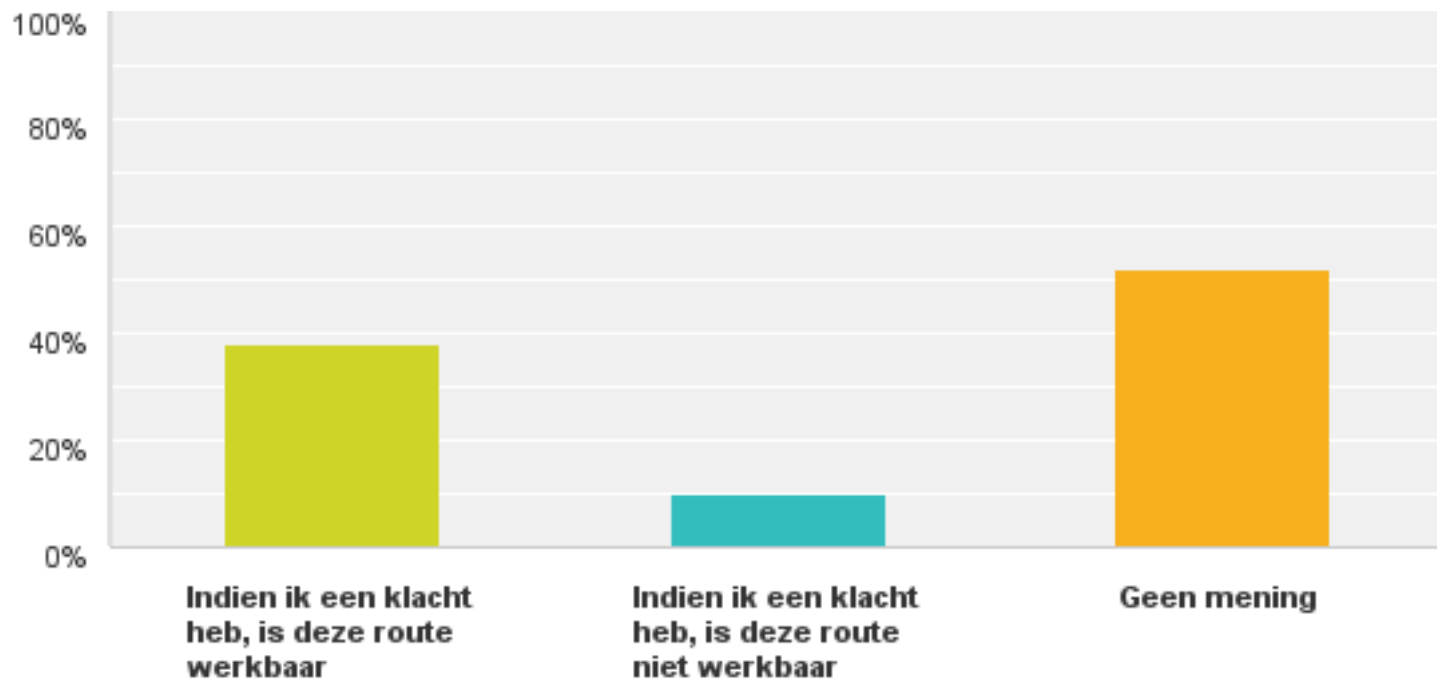
Vraag: is deze route werkbaar?

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

- Ondernemers dienen niet zo gauw een klacht in. De relatie goed houden met de gemeente is van belang. Dit is een barrière om een klacht in te dienen. Realiseer je dat als gemeente;
- Het is waardevol om als ondernemer nadere inlichtingen in te winnen. Dit hoeft niet gelijk een klacht te zijn. Hier kan de gemeente van leren;
- Evaluer aanbestedingen.

Q12: Stelling inzake klachtenloket:

Antwoordkeuzen	Reacties	
Indien ik een klacht heb, is deze route werkbaar	38,00%	19
Indien ik een klacht heb, is deze route niet werkbaar	10,00%	5
Geen mening	52,00%	26
Totaal		50 ₂₅

GUNNINGSCRITERIA

Toelichting vanuit de gemeente

De gemeente Raalte gunt op basis van één van de drie criteria: 1. Laagste prijs, 2. Beste prijs-kwaliteit verhouding (de 'oude EMVI') of 3. Laagste levenscyclus kosten. Afhankelijk van de opdracht kiest de gemeente nu voor één van de criteria. Indien gekozen wordt voor laagste prijs moet dit worden uitgelegd, immers vanuit wetgeving is dit niet zonder meer toegestaan. Toch zijn er aanbestedingen denkbaar waarbij het doelmatiger is voor zowel gemeente als inschrijver om te kiezen voor laagste prijs (of laagste levenscyclus kosten).

De resultaten van de enquête vindt u op de volgende sheet.

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

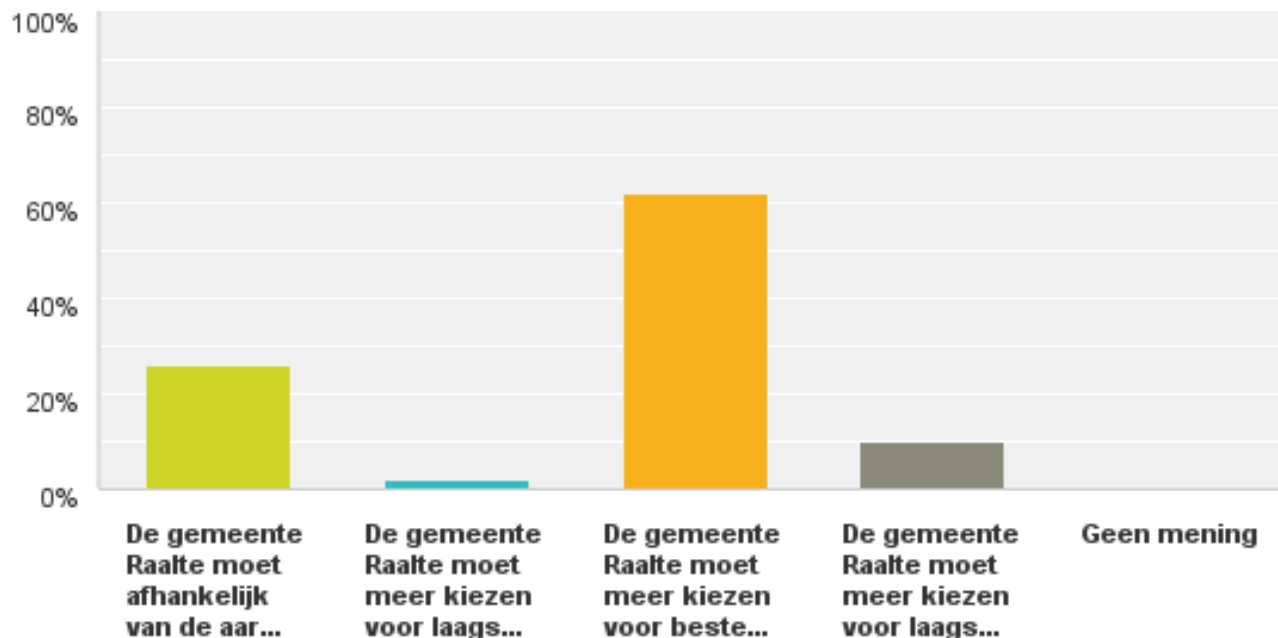
Top 2

1. Geef bedrijven de kans het verschil te maken door puntentoekenning voor kwaliteitseisen (bijvoorbeeld duurzaamheid / social return);
2. Zorg voor een onafhankelijke toetsing van de ingediende opdrachten. Zorg voor een team van beoordelaars. Eerst beoordeling kwaliteit en dan pas prijs meewegen (en kenbaar maken).

Overige opmerkingen

- Afhankelijk van grootte en complexiteit van de opdracht is gunnen op basis van 1 van de 3 criteria logisch;
- Zorg voor een goed contractmanagement door controle op naleving en evaluatie;
- Ken de markt. De kwaliteit van de uitvraag moet hoog zijn.

Q13: Stelling inzake gunningscriteria

Antwoordkeuzen	Reacties
De gemeente Raalte moet afhankelijk van de aard van de opdracht kiezen voor 1 van de 3 criteria (huidige situatie)	26,00% 13
De gemeente Raalte moet meer kiezen voor laagste prijs	2,00% 1
De gemeente Raalte moet meer kiezen voor beste prijs-kwaliteitverhouding	62,00% 31
De gemeente Raalte moet meer kiezen voor laagste levenscycluskosten	10,00% 5
Geen mening	0,00% 0
Totaal	50

TIPS EN OPMERKINGEN

Tot slot is gevraagd heeft u nog andere tips of opmerkingen voor het nieuw op te stellen inkoop- en aanbestedingsbeleid? (Dit zijn de tips of opmerkingen die tijdens het verdiepingsoverleg zijn gegeven)

Resultaat afgevaardigden (aan de hand van input enquête)

- Voor de gemeente is het kwetsbaar opstellen in inkoop/aanbesteding. Durf het gesprek aan te gaan;
- Beoordeel subjectiever als gemeente (niet alleen prijs). Laat het over aan de markt;
- Geld dat lokaal wordt besteedt is ook duurzaam. Het mes snijdt dan aan 2 kanten;
- Hanteer geen 1% regeling voor cultuur;
- Probeer niet alle elementen in één aanbesteding op te nemen. Kies per aanbesteding dat wat belangrijk is (duurzaamheid, innovatie, social return, etcetera).

Belangrijkste tips

- Zorg voor een goede informatievoorzieningen met betrekking tot aanbestedingen;
- Zorg dat je kennis hebt van de markt. Weet wat je wilt als opdrachtgever. Zorg voor een hoge kwaliteit van de uitvraag – en transparantie;
- Ken je (lokale) leveranciers en wat ze kunnen bieden. Vanuit die kennis vervolgens potentiële leveranciers benaderen;
- Laat je verrassen door oplossingen in de markt. Daag de markt uit. Stimuleer creativiteit;
- Nodig lokale partijen uit. Bied ruimte voor partijen buiten de gemeente;
- Evalueer!

Aanvullende suggesties

In de reacties op het conceptverslag zijn naderhand nog de aanvullende suggesties gedaan:

- Maak als gemeente gebruik van het instrument marktconsultatie;
- Maak inzichtelijk wie de budgethouders zijn, zodat het voor de markt inzichtelijk is wie waarover gaat;
- Het zou mooi zijn als de gemeente haar ondernemersverenigingen actief benaderd wanneer de aanbestedingskalender is aangepast.
- Organiseer jaarlijks een bijeenkomst aanbesteden voor alle ondernemers in de gemeente (in geval van gemeente Raalte, blijf dit doen);
- Gemeente Zwolle heeft een tool om past performance te meten, wellicht dat je hier input aan kunt hebben <https://www.zwolle.nl/sites/default/files/werkwijze-uitnodigen-meervoudige-onderhandse-aanbesteding-van-werken.pdf> en <https://www.zwolle.nl/aanbestedingen>;
- Pleiten voor uitnodigen minimaal 1 partij binnen de gemeentegrenzen en 2 regionale partijen;
- Actief benaderen ondernemers wanneer de aanbestedingskalender is aangepast;
- Daag de markt uit, stimuleer creativiteit zou ik graag (per aanbesteding mogelijkheden bekijken) de mogelijkheid om een alternatief plan in te dienen zien;
- Zoek samenwerking in de regio met andere gemeenten om waar mogelijk gezamenlijk beleid te maken (Raalte doet dit nu met Olst-Wijhe en Deventer, maar toch nog veel verschillen). Op het gebied van bijvoorbeeld social return zou het een mooie stap zijn om daar een regionaal beleid voor te hebben. Op deze manier is het voor ondernemers overzichtelijker en inzichtelijk hoe hier aan is te voldoen (bijvoorbeeld bouwblokken methode).